

DIE GESONDHEIDSINLICHTINGSPROGRAM VANAF DIE SKAKELKANTOOR VAN K.P.A.

H.K. Steyn, B.Sc., M.B., Ch.B.

SUMMARY

The organised distribution of health education information material followed up by purposeful personal and community use of the information are the two prerequisites for knowledge about health and health matters. As the fundamental aim of Health Year is to stimulate community involvement in health matters, the Health Year organisation of the Cape Province declared as its primary objectives the above-mentioned two prerequisites.

In planning the project it was also necessary to ensure that limited financial resources did not restrict its scope.

INLEIDING

DIE Nasionale Loodskomitee vir die Gesondheidsjaar het gedurende 1978 besluit dat die vier Direkteure van Hospitaaldienste elk in sy eie provinsie 'n Provinsiale Loodskomitee vir die Gesondheidsjaar 1979 sal stig, om sodoende gedentraliseerde optrede vir die Gesondheidsjaarprojek in elke provinsie te bewerkstellig. Tydens die stigting van hierdie komitee vir die Kaapprovinsie het die Direkteur van Hospitaaldienste vir die Kaapprovinsie besluit om terselfdertyd 'n skakelspan vir die Gesondheidsjaar aan te wys. Hierdie span bestaan uit 'n geneesheer, 'n verpleegster met die rang van Senior Matrone en 'n gegradueerde dame met uitgebreide ondervinding in skakelwerk.

Die Provinsiale Komitee besluit dat die Kaapprovinsie organisatories verdeel word in sy tradisionele streke nl. Noord-, Wes-, Oos- en Grensstreek en in elk van hierdie streke word 'n streekkomitee vir die Gesondheidsjaar gestig. Walvisbaai word as 'n vyfde klein streek bygevoeg.

Die taak van die streekkomitee is om die Gesondheidsjaarreklame in sy streek te doen asook toe te sien dat elke gemeenskap (of dorp) in sy streek 'n plaaslike gesondheidsjaarkomitee stig.

Hierdie komitee behoort verteerwoordigend te wees van die hele gemeenskap. Die doelwitte van die organisasie vir die Kaapprovinsie is tweeledig, naamlik die skepping van 'n funksionerende kommunikasiekanaal na en van die gemeenskap en tweedens die skepping van betrokkenheid in gesondheidsake, op gemeen-

skapsvlak, deur die hele provinsie. Een honderd-neegen-estig van hierdie plaaslike komitees funksioneer tans in die provinsie.

DIE FUNKSIE VAN DIE PROVINSIALE SKAKELKANTOOR VIR DIE GESONDHEIDSJAAR

Die eerste taak van die skakelkantoor was om die organisasie in die provinsie tot uitvoering te bring. Getikte inligtingstukke wat handel oor organisatoriese prosedures sowel as die rol wat verskillende groepe in die gemeenskap kon vervul is deur die skakelkantoor via die streekkomitees na alle plaaslike gemeenskappe versprei. Hierdie inligtingstukke het handel oor die stigting, samestelling en funksies van plaaslike gesondheidsjaarkomitees, die rol van die verpleegster, die rol van die vrou, die rol van die groep; ouers, onderwysers en kinders en die rol van die apteker. Nasionale-, provinsiale-streek- en plaaslike nuusmedia sowel as die radio is so dikwels moontlik aangewend vir verdere reklame. Bykomend hiertoe het die streekkantoor uitgebreide toere in die provinsie onderneem en gemeenskappe deur toesprake en die vertoning van 'n klankskuifieprogram gemotiveer tot organisasie en deelname.

Die tweede taak van die skakelkantoor was om gesondheidsinligting aan alle gemeenskappe geredelik beskikbaar te stel om sodoende elke gemeenskap in staat te stel om sy kennis oor gesondheid te verbreed. Gesondheidskennis is die kennis oor hoe om gesond te leef en te bly, kennis oor alle beskikbare gesondheidsdienste binne en buite die gemeenskap en hoe om hierdie dienste na die beste te benut en kennis hoe die gemeenskap self kan deelneem in sy gesondheidsaangeleenthede. Om hierdie taak uit te voer, is dit onderverdeel in die volgende 4 doelwitte nl.:-

1. Die insameling van gesondheidsinligting.
2. Die verwerking, waar nodig, van gesondheidsinligting.
3. Die gekoördineerde verspreiding van gesondheidsinligting.
4. Die motivering tot aanwending van die inligting deur die gemeenskap.

DIE INSAMELING VAN GESONDHEIDSINLIGTING

Bestaande bronne van gesondheidsinligting is eers geëksploreer en gemobiliseer. Hierdie bronne bestaan hoofsaaklik uit die volgende:-

Plakkate, brosjures, biljette en oudiovisuele materiaal van die Departement van Gesondheid
 Plakkate en brosjures van die Afdeling Leke-publikasies van die S.A. Mediese Vereniging
 Boeke en oudiovisuele materiaal van die K.P.A. Biblioteekdienste.
 Oudiovisuele materiaal beskikbaar by die private mediese vervaardigingssektor
 Brosjures en biljette van welsyns-, vrywillige hulpdienste en verwante instansies bv.

Die Oogbankstigting
 Die Hartstigting
 The S.A. Medic Alert-Stigting
 Die S.A. Nierstigting

Die vrywillige vroue-hulpdienste aan hospitale
 Brosjures, plakkate en geskrifte en oudiovisuele materiaal van navorsinginstansies en gespesialiseerde instansies bv.

Die Mediese Navorsingsraad
 Bloedoortappingsdienste
 Child Health Information Centres
 Tersaaklike publikasies van die Wêreld Gesondheidsorganisasie

Na hierdie eerste fase is begin met eksplorasië van onbenutte bronne van gesondheidsinligting. Omsendbriewe is gestuur aan deskundige instansies wat moontlik 'n bydrae tot gesondheidsinligting kon lewer.

Die volgende instansies is betrek:

1. Fakulteite van Geneeskunde
2. Fakulteite van Tandheelkunde
3. Departement van Omgewingsbewaring
4. Veeartsenykundige dienste
5. Wetenskaplike en Nywerheidsraad — Geboue-Beplanningsafdeling
6. Mediese Navorsingsraad
7. Akademiese hospitale.

Versoeke was gerig vir kort saaklike, leke-verstaanbare artikels oor gesondheid van belang vir die publiek. 'n Uitsers goeie reaksie is verkry van Fakulteite van Geneeskunde en die Mediese Navorsingsraad. Daar is reeds sewentig interessante artikels op dié wyse ingesamel waarvan tans reeds vyftig versprei is. Hierdie materiaal word aangebied in A4-getikte vorm en is o.a. geskik vir die volgende toepassings:-

1. Plaaslike duplikasie (ekonomies) en verspreiding na klinieke, hospitale, skole en belangstellende groepe.
2. Nuus- en radio-media aanwending.
3. Plaaslike vertaling waar aangedui word.
4. As inligtingsmateriaal vir persone betrokke by gesondheidsvoorligting.
5. By leerbronne vir verpleegopleidingsinstansies. Een van hierdie leerbronne by 'n opleidingshospitaal maak reeds gebruik van hierdie materiaal.
6. Omdat die instansie of persoon wat die stuk opgestel het, aangedui word op die stuk, word verdere konsultasie, indien nodig, vergemaklik.

VERWERKING VAN INLIGTINGSMATERIAAL

Gesondheidsinligtingstukke en biljette wat in getalle van 500 voorsien kan word, word direk versprei na K.P.A. Biblioteekdienste vir verdere verspreiding.

Gesondheidsinligtingsmateriaal wat weens die aard of getalle nie direk versprei kan word nie, word gelys en die bron van beskikbaarheid word aangedui. Vierhonderd van elke lys word dan na biblioteekdienste versprei. Hierdie materiaal sluit in inligting oor oudiovisuele materiaal, boeke en brosjures.

Getikte inligtingsmateriaal word nagegaan, oorgetik op A4-grootte papier en van 'n K.P.A. Biblioteek-katalogusnommer voorsien. Vyfhonderd kopieë word gemaak waarvan vierhonderd na die K.P.A. Biblioteekdienste versend word vir verspreiding. Eenhonderd kopieë word volgens 'n addisionele distribusielys versprei. Laasgenoemde lys het grotendeels op aanvraag tot stand gekom. Vertalingsfasiliteite vir uitsluitlike gebruik deur die kantoor is vir die huidige nog nie beskikbaar nie maar word beskou as 'n noodsaaklikheid.

Die naam, adres en telefoonnommer van die opsteller word aangedui op alle inligtingstukke bedoel vir die media sodat direkte skakeling moontlik is bv. vir die reël van 'n radiopraatjie of onderhandeling oor bypassende fotografiese materiaal vir publikasie.

DIE GEKOÖRDINEERDE VERSPREIDING VAN GESONDHEIDSINLIGTINGSMATERIAAL

Die doelwit hier was die daarstelling van 'n plaaslike gesondheidsinligtingsbron vir elke gemeenskap en toeganklik vir die hele gemeenskap. Gedagtig ook daaraan om die publiek te bereik reeds voordat die kliniek of hospitaal besoek word, is besluit om die distribusie van gesondheidsinligtingmateriaal deur die K.P.A. Biblioteekdienste te laat geskied. Die K.P.A. Biblioteekdienste beskik ook oor goeie geriewe vir die vertoning van rolprente, 'n belangrike faktor ten gunste van hierdie metode van verspreiding. Alle inligtingstukke word versprei na vierhonderd biblioteke, leeskamers en mobiele biblioteke in die provinsie. Bo en behalwe hierdie metode versprei die skakelkantoor tersaaklike inligtingsmateriaal na nuus-, radio- en tyd-

skrifmedia sowel as talle ander instansies. Plaaslike media word deur die plaaslike gesondheidsjaarkomitee betrek.

Streekorganiseerders motiveer stadsbiblioteke, wat nie deur K.P.A. Biblioteekdienste bedien word nie om ook deel te neem aan die verspreiding van die inligtingsmateriaal.

DIE MOTIVERING TOT AANWENDING VAN DIE INLIGTING DEUR DIE GEMEENSAP

'n Inligtingstuk in dié verband is opgestel en aan alle gemeenskappe gestuur. Die verspreidingsstelsel word duidelik uiteengesit en sterk klem word daarop gelê dat die plaaslike gesondheidsjaarkomitee die finale skakel is tussen die bron van die kennis en die "man op straat" (gemeenskap). Elke inligtingstuk behoort dus ter insae van komitees te wees om sodoende te besluit op die mees doeltreffende aanwending in die gemeenskap. Vir dié doel moet alle groepe en kleinere gemeenskappe in die gemeenskap geïdentifiseer word. Hierdie groepe en kleinere gemeenskappe sluit in skole, vroue-organisasies, die boeregemeenskap, fabriek of nywerheid, bevolkingsgroepe, gesondheidsdienste, plaaslike pers en media, welsynsdienste, privaatsektor, plaaslike owerheid, ens. Laasgenoemde twee instansies kan veral 'n belangrike rol vervul deur voldoende duplikasie te reël. Koste verbonde aan die aankoop en duplikasie van inligtingstukke kan deur die privaatsektor geborg word, waar dit aanbeveel word deur die komitee.

Elke maand stuur die skakelkantoor 'n nuusbrieff na alle plaaslike gesondheidsjaarkomitees. Die nuusbrieff bevat 'n lys van die artikels wat gedurende die maand versprei is, ter inligting van die komitee. Voorgestelde metodes van aanwending van die stukke word verstrekk. Kort nuusbrokkies oor aktiwiteite van ander gemeenskappe dien as motivering om self iets te doen. Kort gesondheidswenke sowel as grappies verleen kleur en wek hopelik belangstelling in die nuusbrieff. Gemeenskappe word gedurig uitgenooi om hul behoeftes, suksesse, teleurstellings en aanbevelings na die skakelkantoor te stuur. Die druk van 'n eie gemeenskapsgesondheidsnuusbrieff word gedurig aangemoedig.

SLOT

In die maelstroom van snelle ekonomiese vooruitgang, industrialisasie, bevolkingsontploffing en brandstofbeperkings vind ons die teenstrydighede van die oorwerkte en die werklose, die arme en die ryke, oorproduksie en ondervoeding, advertensieveldtogte en onkunde, almal faktore wat voortdurende evolusie in siektepatrone by mense veroorsaak. Om hierdie moderne epidemies in toom te hou vereis voortdurende gesondheidsvoorligting sowel as volwaardige gemeenskapsdeelname in gesondheidsake. Die poging van die skakelkantoor vir die gesondheidsjaar in die Kaap-provinsie in dié verband word gesien as alleen die begin van 'n steeds beter nasionaal-gekoördineerde poging in die toekoms. Die klaarblyklike groot behoefte van die publiek vir gesondheidskennis behoort as aansporing tot 'n groter poging te dien.

BOOK REVIEWS

LOSS AND GRIEF IN MEDICINE
by Peter Speck (Baillière Tindall, London):
Price: R7,65 (approx).

With a sensitive approach and in a comprehensive manner, this book cares about the 'downs' of life and thereby truly supplements a caring profession.

The introductory chapters explain concepts, crisis, normal and abnormal reactions towards any loss and resultant grief. The subject matter is then covered under the following headings:

- Obstetrics and Gynaecology
- General Surgery
- General Medicine
- Cultural Influences

A chapter on understanding and one on "Time is the Great Physician" conclude the book. All chapters end with references for further and more specific reading.

Two appendices cover "Discussion Topics" and "Useful Addresses" (in Britain). An extended bibliography is included and the index is simple.

This book will be an asset in all medical libraries to all categories of medical and paramedical personnel.

R.H.B.

TEXTBOOK OF ANATOMY AND PHYSIOLOGY
by C.P. Anthony and G.A. Thibodeau (C.V. Mosby
Company, St. Louis, U.S.A.)
1979): Price (approx): R20,50

This is a hardcover book of 731 pages. The paper is of excellent quality, the print is clear and the language simple.

As its title implies, the book describes anatomy and physiology on an integrated basis at college level and for the student nurse. Chemical and physical principles are included where applicable and brief reference is made to pathology throughout the book. Each chapter is fully illustrated by the use of many diagrams, pictures and tables; all of which are clear and conducive to learning. Every chapter also concludes with an outline summary and review questions. The book concludes with an extensive supplementary reading list; abbreviations, prefixes and suffixes; a complete glossary and index, which is simple to use.

This excellently presented and illustrated book appeals to the intellect as well as the aesthetic. Should its price be reasonable, it will be a pleasure as a prescribed book for students at nursing colleges and universities.

R.H.B.